№ 71 ۳ غینوار. ۱۹۰۷ سنه. یکشنبه. ۱ ذو الحجه ۱۳۲۴ سنه. ۷۱ نچی

ГАЗЕТА
„Юлдузъ“
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» № 1.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Julduz“,
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

# یولدز

گازیته‌نڭ بهاسی:
برسنه‌اوچون (۴) صوم، آلتی آی
اوچون (۲) صوم، اوچ آی
اوچون (۱) صومدر.
اداره‌سی قزانده پچان بازارنده (سرای)
مسافرخانه‌سنده ۱ نچی نومرده‌در.
محررینی هرکون کوندز ساعت
(۱۱) ده اداره‌ده کورمك ممکندر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی
سرکاتب ومدیر: علی اصغر کمال الدینوف.

تکراری موجب اولمایان مقاله‌لر ممنونیت ایله قبول ایدلورلر. درج ایدلمه‌ین مقاله‌لر حقنده جواب ویرلمز واشنکا قبول ایدلمز.

برنسخه‌سی (۵) تییندر. هفته‌ده اوچ مرتبه چغاچق ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریدهٔ ترکیه‌در. اون نسخه‌سی (۳۰) تییندر.



۱۹۰۶ سنه **صباح کتبخانه‌سی** ۱ نچی اوکتابرده آچلدی

قزانده پچان بازارنده „بلغار“ نومرلری یورطنده

**„لغت روس یاخود اسلاۋ ار“**

روس سوزلرینڭ تاتارچه معنی‌لری وروس ادبیاتنده استعمال قیلنمقده بولغان اجنبی سوزلرنڭ معنی‌لرینی ذکر قیلمش برکتابدر بهاسی ۱ روبله‌در.

مفصل اسامی کتب، هرکمگه بلا بدل یباریلور.

تیلیگرام وخط ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ“

سنهٔ تأسیس ۱۹۰۱ **معارف کتبخانه‌سی** کتابچیلرغه بیوك اکرام!

برنچی صنف بالالرینه حرف تانغاچده اوقوتر اوچون بیك فائده‌لی هم بیك جیگل عباره ایله یازلمش یاکا کتاب باصلوب چقدی. **ترکی اوقو** بهاسی ۱۵ تیین پوچطه ایله ۲۰ تیین

ترکی صرفی احمدجان خلفه اثری . . . . . . . ۱۵ » » ۱۸ »
مسائل الحساب قاسم بیکعولف اثری . . . . . . ۲۰ » » ۲۵ »
جعرافیاء عمومی عبید الله مخدوم فیضی اثری . . ۲۰ » » ۲۵ »

اوچ صومغه قدر پوچطه مارکه‌سی مقبولدر. زاداتکه‌سز زاکازلر، کوندرلمس.

آدرس: Казань, Т-ва „Камалютдиновъ и К-о“

تش طبیبی
**Г. М. КОППЪ** گ. م. کوپپ
گاستینو دۋورسکی اورامده تاۋلوفسکی یورطنده آورولرنی قبول ایتمکده‌در.


## اداره‌دن

یولدز گازیته‌سی اوتکان سنه غینواردن باشلاب نشر قیلنا باشلامش ایدی. اوّلده هفته‌ده بر دفعه نشر قیلنمق فرضی ایله بهاسی فقط ۳ صوم تعیین ایدلمش ایدی.

بو حسابدن یولدز مشتریلری بر سنه اچنده فقط (۵۰) نومر یولدز آلاچق ایدی. حال بوکه اوتکان سنه مشتریلرینه (۷۰) نسخه یولدز یوللاندی. بونڭ ایله یولدز اداره‌سی افتخار ایتسه‌ده، حقی واردر.

بوندن باشقه بر مڭ مقداری آزاد مشتریلرینڭ هر برینه مدتلری طولغانچی یولدز گازیته‌سی یوللاندی. بوکا شاید آزاد مشتریلرینڭ هر برسی شهادت ایدرلر.

بونڭ اوچون آزاد اداره‌سندن یولدز اداره‌سینه هیچ بر تیین آقچه ویرلدیکی یوقدر بوکاده آزاد اداره‌سی شاهددر. اداره‌نڭ بو اشی خلقنی گازیته اداره‌لرینه منیت قیلدرمق اوچون ادا قیلنمش بر همت ایدی.

شایان تشکردرکه آزاد مشترلرینڭ کوبسی بو همتنڭ قدرینی بلوب ایمدی یولدزغه مشتری اولمقده‌درلر.

ایمدی اوشبو سنه‌ده یولدز گازیته‌سی هر هفته‌ده اوچ مرتبه چغوب سنه اچنده (۱۵۰) نومرگه بالغ اولاچقدر. شول سببدن یللق بهاسی دورت صوم تعیین قیلندی.

اداره طرفندن (۵۰) نسخه اورنینه (۱۵۰) نسخه ایتوب آرتدرو مقابلینه مشتریلر طرفندن (۳) صوم اورنینه دورت صوم یوللامق کوب اولماسه کیره‌ك.

معلوم اولمالیکه حاضرده گازیته اداره‌لری مشتریلرندن هیچ بر فائده تحصیل ایتمه‌مکده‌درلر.

کوب گازیته‌لرنڭ مشتریلردن کیلگان آقچه‌لری باسما خانه، کاغذ، پوچته یازوچیلر خرجاتینه‌ده ییتشمیدر. شول سببدن دورت بیش تورلی گازیته‌نڭ طوقتالدیغی هر کمگه معلوم بولسه کیره‌ك. لکن یولدزنڭ محررلری مندرجاتینڭ کوبسینی اوزلری یازدقلرندن خرجاتلری بر نیچه مڭ صوم کیم بولمی حالی یوقدر.

ملتکه خدمت ایتمك هوسی یولدز محررلرینی بر یل بوینچه یوز مڭ یول قدر درلو بند ومقاله‌لرنی هیچ آقچه‌سز بوش یازارغه مجبور ایتدی.

ایمدی بوندن صوڭره‌ده اول هوس البته دوام ایده‌چکدر.

جناب حق بو سنه‌ده مشتریلرمزنی تکرار راضی وممنون قیلونی نصیب ایتسون.

## ۳ غینوار، شهر قزان.

صایلاو حقنده ترکی گازیته‌لرده بریلدن بیرلی بیك کوب سوزلر یازلدی. ایمدی شاید شهر خلقی بر درجه خبردار اولمشلردر. تیزکوندن صایلاو آلدی مجلسلری یاصالور. بو مجلسلرده‌ده شهریلرگه لازم اولان معلوماتنی ویرمك ممکن اولور. شونڭ اوچون بو مقاله شهریلر اوچون دگل، بلکه آول خلقی اوچوندر.

شهرلر اوچون یازلدقده طوغریدن طوغری پارتیه‌لردن بحث ایتمك لازم اولاچق. چونکه شهرلرده صایلاو فقط ایکی قاتلی اولدیغندن برنچی درجه‌ده اوك صایلاناچق کشیلرنڭ قایسی پارتیه‌دن اولدقلرینی ملاحظه قیلمق لازم اولاچقدر.

اما آولده صایلاو دورت قاتلی اولدیغندن پارتیه‌لرنی اعتبار قیلوب بترو مشکل اولاچقدر. هم آوللرده پارتیه‌لردن اهالینڭ کوب خبری‌ده یوقدر. سویله‌ب ویازوب آڭلاتوده بر درجه مشکلدر.

آول مسلمانلرینه حاضرده آڭلاتلاچق سوز فقط شولدرکه هر ۋولستده وکیللرنی ممکن قدر عقللی وفهملی روسچه معلوماتلی مسلمانلردن صایلارغه طرشودر.

شویله‌که صایلانغان مسلمانلر دوماغه قدر صایلانوب کیته‌رگه صلاحیتلی کشیلر اولسونلر. اوزلری صایلانورلق کشی بولماغانده اقل صایلاناچق کشینی بلوب آڭلاب صایلارلق کشیلر اولسونلر.

اگرده بعض ۋولستلرده وکیللرنڭ برسینی مسلماندن باشقه بر کشینی صایلامق لازم اولا ایکان، اول وقت اول کشینڭ‌ده اهل اسلامغه دشمانلغی معلوم بولماغان عدل کشی بولمقلغی هم روسیه‌ده‌گی پارتیه‌لرنڭ قایسی عدلره‌ك ایکانینی آڭلایاچق کشی بولمقلغی مطلوبدر.

بو خصوصده آول اماملری قوملرینه معلومات ویرسه‌لر، گوزل اولور ایدی. چونکه شاید هر آولنڭ ملاسی ترکی گازیته‌لرنڭ برسینی آلا طورغانلردر. ترکی گازیته‌لرنڭ هر برنده صایلاو حقنده تورلی معلومات همان یازلمقده‌در.

لکن بو فرض فقط بر گماندر. حساب واستاتیستیکه بونی بیك کوڭلسز روشده رد قیلادر.

اوفا ادارهٔ روحانیه‌سی تحت اداره‌سنده (۷۰۰۰) قدر امام اولدیغی حالده فقط (۵۰۰) مقداری امام گازیته آلمقده ایمش. قالغانلرینڭ کوبسی گازیته اوقوغه منکر وبر مقداری گازیته‌نی آڭلامیمز دیلر ایمش. آفرین علمای کرام!

## سرای دائره‌لرنده.

« یولدز » گازیته‌سینڭ اوتمش نومرلرینڭ برسنده، حاضرگی وقتده حکومت دائره‌لرنده مقصودلری بر برینه بتونلای مخالف بولغان ایکی فرقه‌نڭ غلبه ایچون طارتشمقده بولدقلری روس گازیته‌لرنده کورب یازلمش ایدی. بو فرقه‌لرنڭ برسی قاتیلق سیاستینی نهایتنه ایرشدرونی طلب قیلوب، ایکنچیسده قاتیلقنڭ فائده‌سز ایدکینی اعتراف ایده‌رك خلقنڭ صوراغان شیلرینی وحکومتنڭ وعده‌لرینی فعلیتکه چغارونی وشونڭ ایله روسیه‌ده حقیقی طنچلق یاصاولزومینی دعوا قیلمقده‌در.

دیمك ـ حکومتکه یاقین بولغان قوّتلی وبیوك دائره‌لرده اختلاف، لکن بیك زور اختلاف چقمشدر. اگر روس گازیته‌لرینڭ بو خبرلری درست بولسه بوکاقدر احوال زمان خارجنده، اوزینه مخصوص برعالمده یاشاغان سرای دائره‌لرینه‌ده، روسیه‌نی بر ـ ایکی سنه‌دن بیرلی چوالتمقده بولغان فکرلر کرمشدر.

مملکتنڭ اداره‌سینه یاقین بولغان آدملر اوزلرینڭ ایسکی فکر وعادتلرینی طاشلاب، « نوۋی‌ۋریمیا » گازیته‌سی محررلرندن مینشیکف نڭ دیدکنچه: اقتضای زمانه یارا‌شسه‌لر روسیه‌ده بلکه قانلی واقعه‌لر حاضرگی قورقنچ صورت ومقدارنی کسب قیلمامش بولورلر ایدی. چونکه حکومتکه یاقین

آدملر ، خلقنك صوراغان نرسه‌لرینك حقلی ایدکینی تصدیق قیلوب آنلرنی بیرگان بولسه‌لر خوفلی واقعه‌لرنك بولمایاچقلری بدیهیدر .
روسیه مملکتینك انتباهینی وجبر ، ظلم عالمندن یافتیلقغه چغووینی تله‌گان هرآدم بوندی فکرنك چغووینه قوواتورغه تییشلیدر .
روسیه‌نك ، معتبر بیوك آدملری شدت سیاستینك نتیجه‌سی - فتنه وعصیاننك قوّتله‌نووی بولدغینی‌مك مرتبه‌لر اثبات قیلدیلر ، آنلرنك کیترمش دلیللری «زورلر» طرفندن قبول قیلنمش بولسه ، هیچ عجب دگلدر .
حقیقت حالنی «آنلرده» آڭلامشلر دیمك ممکندر . لکن قایو طرف غلبه طاباچق ؟ بو سوآلغه معتبر بعض روس غزیته‌لری شویله جواب بیرمکده‌درلر :
روسیه‌نی «طبیعی» حالینه قایتاروایچون غراف ؤیته ودورناؤا ، غاریمیکین کابینیتلری برسی آرتندن برسی کیلوب طوروب هرقایوسی اوزلرینك بلدکلرنچه اش قیلدیلر . بولردن صوك اوزینی «اداره مشروطه طرفداری» دیه اعلان قیلغان استالیپین حکومته کیچدی . سرای دائره‌لری بوکابینتلرنك قایوسی وقتنده روسیه‌نك یاخشی برحالده بولدغنی شاید آڭلی طورغانلردر . اگرآنلر روسیه‌نی «طبیعی» حالینه قایتارونی استه‌رسه‌لر خلقنك صوراغان نرسه لرینی بیروب ، خلقنك امنیتنی قزانولری لازمدر . آنلر استه‌رسه‌لر - ایکنچی فرقه غلبه طاباچقدر .
بونلرنك درستلگینی بزه یاقین استقبال کورسه‌ته چکدر .

یاش تاتار .

## ای باشی .

اهل هیئت حسابی بوینچه ذوالحجه آینك باشی بوگون بولو تییشلیدر . چونکه ارچنچی کون ایرته برله ساعت (۹) تیره‌سنده قویاش طوتلدی . یعنی آی نق قویاش طوغرسینه کیلدی . ایسکی هیئت کتابلرینك یازووینه قاراغانن قویاش طوغرسندن (۱۲) درجه آوشمی طوروب عادتی کوز ایله آینك نورینی کوروب بولمیدر . (۱۲) درجه آوشمق اوچون اقل (۲۲) ساعت وقت کیچمك لازمدر . خیر بو زمانده بعضلر (۱۰) ساعتلك آینی‌ده کوز ایله کورو ممکنلکینی دعوا قیلالر .
آینك کورینه طورغان وقتی قویاش بایغان دقیقه‌لردر . دوشنبه کون قویاش ساعت ٤ که قدر غائب بولادر . ساعت طوغزدن ساعت (۴) که قدر فقط (۷) ساعت وقت کیچه‌در . (۷) ساعتلك آینك بالاتفاق کورنو احتمالی یوقدر . شونك اوچون آی سهشنبه کون کیچ کورینه چکدر . بناءً علیه بوکون چهارشنبه کون ذوالحجه‌نك باشی برنچی کونی بولمق لازمدر .
کیچه آی کورنسه ، یوغاری وسیمز کورینمشدر . ایکی کونلك اوچ کونلك باردر دییوب علم هیئتدن خبر ویروچی عقللی باشلر کوب بولور .

## اسلام مطبوعاتی .

ترکستانغه گینیرال گوبیرناتور اولوب تعیین قیلنغان گینیرال گروده کوف حقنده «ترجمان» گازیته‌سی اوشبو سوزلرنی یازمقده‌در :
«گینیرال کروده کوف ، گینرال کوراپاتکین شیکللی ترکستانده قرغیز قازاق وصارتیه قرداشلرمز آرقاسنده شهرت طابقان گینیراللردندر . آنده‌غی ولایتلرنك ومسلمانلرنك حال واحوالینه غایت آشنادر ؛ بناءً علیه اگرارادہ قیلسه مسلمانلرغه زور فائده‌لر ایته آلور .
حاضرگی گروده کوفنك اولگی گروده کوفدن یخشی بولاچغینی امیدایده‌مز چونکه حاضرده زمانلر باشقاردی .
بونی گینیرال گروده کوف بیك یخشی بلور . لکن مسلمانلر بلورلرمی بلمسلرمی مسئله شونده‌در .
ایسکی زمان عجب برزمان ایدی :
ترکستانلیلر ایله قرغیزلر وبزنك نوغایلر (تاتارلر) همه‌سی بردین وبرمذهبده اولدقلری حالده نظاما «اوچ ملت» شیکللی تفریق ایدلمشلر ایدی .
ترکستانلیلرغه شریعت ایله ؛ قرغیزلرغه عرف وعادت ملیه ایله اداره بیرلمش ایدی ، نوغایلرغه ایسه یهودی نظری ایله قارالوب ترکستانده ییرملك آلورغه مساعده بیرلمه‌مش وترکستانلیلر ایله قاتشولرینه آچق ویاشرین روشده سدچکلمکده ایدی .
قرغزلرنك مسلمانلغینه . تاتارلرنك روس تبعه‌سی ایکانلکلرینه «شبهه» ایتلگان شکللی معامله رسمیه‌لر کورسه‌تلمکده ایدی .
ایسکی گینیرال گوبیرناتورلرنك تفرقهٔ امت طرفینی قایورغانلقلری وایلمینسکی‌نك نصیحتلرینه قولاق صالغانلقلری ظاهراً مسلمانلرغه بیك آغرطویولسه‌ده فکرلری اشله‌ب کوزلرینك آچلووینه بیك زور خدمت ایتدی .
ایك گوزل وتأثیرلی سیاسی برعبرت درسی بولدی .
مذکور نظاملر سایه‌سنده سارتلرنك قرغیزلرنك ونوغایلرنك بربرینه محبت ومناسبتلری آرتدی .
نیچك بولسه‌ده ایسکی نظاملرنك ایسکی قاعده‌لرنك بوزولاچق زمانلری کیلدی .
بزنك برله برگه ترکستانلیلر ایله قرغزلرده دولت دوماسینه وکیللر صایلاب کوندره‌چکلر : مذکور دوما مجلسنده راماغان حاللرنی بیان ایدوب فسخ یاکه اصلاح ایتدره‌چکلر ؛ هرحالده سوبی بلسلر بوکا حقلری اولاچقدر .
گینیرال گروده‌کوف بوحاللرنی هله‌مزدن ده یخشیراق بله‌در ؛ بناءً علیه ۱۷ نچی اوکتبر مانیفیستندن صوك ودورت تورلی حریتلرنك بیرلگان زماننده ایسکی نظام وقیدلرگه ختام ونهایت بیررگه طروشووی بیك امیدلیدر ... » دیدر .
نی قدر گوزل وطاتلی خیاللر !
اصلده بزده «ترجمان» نك یازدیقی روشچه اشلریمزنك اوڭایلانووینی جانمز ونمز ایله آرزو ایده‌مز .
فقط شایان تأسفدرکه ترکستانلی قرداشلرمزده حاضرگی کونده حرکت وجان اثری بارلغی برده کورنمی ودوماغه وکیل صایلاو اجتهادنده بولغانلقلریده ایشدلیمر .
«ترجمان» نك گروده‌کوف حقنده سویله‌گان سوزلرینه هیچ بر دییه‌چکمز یوقدر .
فقط شول قدریسی باردرکه گروده‌کوفدن مقدمده‌گی گینیرال گوبیرناتور ، سیاسی اداره‌گه اول قدر مهارتی اولمدقندن وحرکتلری بر آز لیبیرالنی رق کورلگانلکدن اورنندن توشوریله ایمش دییوب روس گازیته‌لری یازغانلر ایدی .

## ملتنك وجدانی ،

بتون روسیه مسلمانلری اوچنچی ندوه‌سینك ضبط دفتری صوك کونلرده نشر اولندی .
بوسنه مکاریه ندوه‌سی زمان اعتباریله اوچنچی ایسه‌ده اهمیت جهتندن برنچی‌در . بوایسه بر چوق اسببه مبنیدر . برنچی ، بوندوه یدی سکز آی دوام ایتمش حریت اصولندن صوڭره میدانه چقدیقندن هالیده غیرت لسانلرینده سربستی مکمل ایدی . هرطرفده اهل ملتمز بر طاقم مجلسلر یاپه‌رق ، آدم عقلی بر لسانله فکرینی سویله‌مگه ، آرزولارینی آڭلاتمغه آلشمش ایدی .
ایکنچی ، بوندوه رسمی اولدیغندن هرطرفدن کلن نماینده‌لرنك عددی سابق ندوه‌لره نسبتله زیاده ایدی .
اوچنچی ، رسمی اولدیغندن هرکس حتی عکس حالده قورقمق احتمالی اولنلر بیله غایت سربست فکرینی سویلیوردی .
دورتنچی ، آرامزده بر طاقم سیاسی فرقه‌لر ظهور ایتدیکندن هرکس کورکورینه بر فکرده اولمادیغندن میدان مذاکره‌یه قویلان مسئله‌لر جدیتله معاینه ایدیلوردی .
بوسببلره کوره ، بوندوه‌نی ملتمزنك برنچی جدی سیاسی نمایشی دیه اعتبار ایده بیلورز .
بوندوه‌ده سویله‌نیلان فکرلرنك «ضبط دفترینه» ده برنچی سیاسی اثرمز دیه بیلورز .
بو مکاریه ندوه‌سی ملتمزنك برنچی جدی نمایشی ایسه ، بو دفترده اونك دوغریده آلنان بر رسمیدر .
روسیه‌ده بوڭا قدر طغنیق یاشامش سیاست جهتندن چوچق حالنده اولان دیلسز ترك ومسلمان قبیله‌لرینك برنچی دفعه دیلی چیقدی .
برنچی دفعه روسیه مسلمانلری سیاسی موجودیتلریندن خبردار اولدقلرینی کوستردیلر . برنچی دفعه «روسیه مسلمانلری» عنوانی آلتنده بوڭا قدر هیچ بر بریندن خبرسز یاشامش دینی وقانی بر اولان روسیه ترك قبیله‌لری بربرینه آل اوزاتدی . دینی ، عرقی براولان بو عنصرلرنك منفعتلریده عین اولدیغنی رسما اعلان ایتدیلر . وینه مکاریه ندوه‌سنده سویله‌نیلن سوزلر بوڭا قدر سیاستچه چوچق اولان ملتمزنك برنچی دیله کلمه‌سی برنچی لجلجهٔ سیاسیه‌سیدر .
ضبط دفتری ایسه ملتنك یڭی توغمش «وجدان سیاسی» سینك مرآتیدر بودفترنك ظهورینی بن بیوك بر سرور ملتپرورانه ایله طولمش بتون روحمله تبریك ایدیورم .
ضبط دفترینی بن باشندن نهایتنه قدر متزاید برمراقله اوقدم .
بوقرائتك بڭا القا ابتدیکی بتون افکاری برمقاله‌ده یازمق ممکن دگلدر ، چونکه ندوه‌ده سویله‌نن نطقلر بتون مهم مسئله‌لره آز چوق طوقینورلر .
آراده لسان مسئله‌سی وار ،
تربیه وتعلیم مسئله‌سی وار ،
سیاست مسئله‌سی وار ،
اقتصادی مسئله وار .
عمله مسئله‌سی وار .
یر مسئله‌سی وار . وهکذا .
بونلر او قدر مهم‌اوقدر واسع مسئله‌لردرکه بو حقده سنه‌لرجه بحث ایدلسه وجلدلرله یازلسه چوق دگلدر .
بنم بوراده یازمق استه‌دیکم - بو ظبطنامه دفترینی اوقدیقدن صوڭره تولد ایدن بر نیچه آتیده‌گی عمومی فکرلردر .
۱) اهل ملتنك شو صوك دورت بش سنه ایچنده کوستردیکی فکری ترقی فوق العاده‌در . بن بوندن بش سنه مقدم اولان خلقمزنك سویهٔ فکریه‌سینی بلکه اعلی بلیورم . بوندن بش سنه مقدم پاریسه کیتدیکم یل بن اورنبورغ طرفلرینده باشقرد وقرغیزلر آره‌سنده بولنمشدم ، مکاریه‌ده‌ده بولنمشدم هر یرده یرلی اهالینك ایلك ایلرو کیدنلری ایله کورشمش قونشمشدم . ممکن اولدیغی قدر هر درلو مسئله‌لره دائر سوز آچه‌رق درجهٔ فکرلرنی اوگرنمش ایدم او زمان ایشتدیکم فکرلر امیدلر ایله مکاریه ندوه‌سنده ایشتدیکم ضبط دفترینده اوقدیغم فکرلر آره‌سنده نه بیوك فرق !!
بن هیچ بو بش سنه ظرفنده بو قدر دیران بر انقلاب فکری اولور امیدنده دگلدم .
بن بو مقاله‌ده امامله‌رده حصوله کلن انقلاب فکریدن هر شیدن اول بحث ایده‌جکم . چونکه بزم ملتمزنك حال حاضرینده امامله‌رنك انقلابی هر شیدن مهمدر . ملتمزنك رهبرلری علمادر ، امامله‌ردر ، عین زمانده امامله‌ر مدنیت ملیه نقطهٔ نظریندن ملتمزنك ایلك ایلرو کیتمش افرادیدر - امامله‌رنك افکاری وآنلرنك رئیلری یقینده ملتنك اوله‌جقدر - بزم بعض کنجلرنی فکرده اولورسه اولسونلر ، بزه ترقی ومعارف امامله‌ر واسطه‌سیله کله‌جکدر - بزم محافظهٔ ملیه‌مز ایچون آنجق امامله‌ر واسطه‌سیله کلن مدنیت ، دینداراق ایله گندن سوزیلمش معارف ثمرادار اوله‌جقدر . کله جکمزنك قارانغلغیده ، پارلاقلغیده امامله‌ر الندەدر دیندارلق ملتپرورلك ایله مدنیتنك اجتماعیسی ممکن اولدیغینه تیران بر اعتقادی اولان کنجلر ایچون امامله‌رده اولان انقلاب فکریدن طولایی ممنون اولمامق قابل دگلدر . ملتی ومدنیتی سوه‌ن ضیالی کنجلر ایچون امامله‌ر ایلك موافق فاعل مدنیتلر . ملتمزنك نورلی استقبالی انجق دینی علمامز ایله ضیالیلرمزنك وحدت حرکتی واتفاقی ایله ممکن اوله‌جقدر .
مدنیتی ، معارفی ، جداً سودیکی اهل ملت آراسنه نشر ایتمك ازروسنده اولان ضیالی کنجلر ، بتون غیرتلرینی بتون فعالیتلرینی بومدنیتنك بو معارفنك ایلك اول امامله‌ره انتشارینه چالشمالیدر .
مستقل ملتلر ایچنده معارف بر نیچه یل ایله طارالا بلیر لکن ملل محکومه ایچون ایلك مهم واسطهٔ ترقی امامله‌ردر . بزم ایچون اطرافنه طوبلانه‌چق مقدس شیلرنك بری‌دینمز اسلامیتدر . دیگری دیلمزدر . ایلك مهم ایلك قوتلیسی دینمز اسلامیتدر ، اسلامیتنك طرز تعلیمی ایسه امامله‌ر النده‌در . بناءً علیه امامله‌رنك فکری ترقیسینه ، تنورینه بن هر شیدن زیاده سوینیورم .
ضبط دفترینده‌گی نطقلری وسوزلری دورت صنفه تقسیم ممکندر
۱) گوزل مدرسه‌تحصیلی کورمش وچوق اوقومش آدملرنك نطقلری .
۲) روسچه اعدادی تحصیل کورمش یکتلرنك سوزلری .
۳) روسیه‌ده یاخود یاؤروپاده تحصیل کورمش افندیلرنك سوزلری .
٤) هیچ بر یرده تحصیل کورمه‌مش عقللی «بیلگچ» افندیلرنك سوزلری .
ندوه مجلسنده برنچی قسم آدملر غالب یغندن ضبط دفترینه هم ، ایلك چوق نطقلر مدرسه تحصیللی آچیق علمانك نطقلریدر . بو قسم آدملر ندوه‌ده اکثریت اولدیغی کبی ملت ایچنده اوقیانلریمزنك اکثریتیدر .
بونلر بنم یوقارده ظهورلرینی آلقیشلادیغم معارفپرور علمادر . بونلرنك اکثریسی ، عربجه ، فارسیچه‌دن ، ماعدا بر آز اوقور قدر روسچه‌بلیر ، ترکجه‌ده آڭلار خبردار آدملردر .
بونلر جدا دینداراق ایله برابر حقیقتکه معارفپرور آدملردر . ملتمز ایچنده تمدن یولینده حرکت بونلردن باشلانور . زور کار تجدد وتعالی بونلر سایه‌سنده ایسمگه باشلادی .
بونلرنك هر برینك اطوارنده وقار ، سوزلرنده اعتدال ، امیدلرینده نور واردر .
بونلر مکتب مدرسه مسئله‌لرینده غایت بیوك برتجربه‌لیلك کوستردیلر ، بونلرنك بومسئله‌لرده عادتا متفق اولمه‌لری اونلرنك فکرلرینك دوغری بر درجه‌یه قدر حیاتدن آلنمه ، تجربه‌دن توغمه برهاندر .
مع مافیه بو آدملرده‌ده بر قاچ درلو مقصوددن قورتلمیورلر . میدالك صول طرفی‌ده وار - برزلرنك بعضیسی فنون اقتصادیه‌دن غافلدر ، بعضیسی فنون اجتماعیه‌دن بی بهره‌در . اوچنچیلری ایسه ممالك متمدنه حال حاضرندن ، تشکیلات موجوده‌سندن حظسزدر ، بوقصور ایسه بعضیلرینك فکرلرینه برنوع عقلسزلکی موازنه‌سزلکی موجب اولیور . بر سوزیندن غایت «ایلرو دوشونجه‌لی» پك صول ظن اولنان حضرت دیگر بر فکرینده غایت محدودلگینی کوستریور . بوڭا آطلاس افندینك فکرلری مثال اوله بلیر .

خدا بیرسون‌ده، اش «ترجمان» نڭ ایتکانچه گنه بولوب چقسون ایدی.

## خارجی خبرلر.

### آفغانستان.

آفغانستانده فارسیچه نشر اولنمقده اولان (جهره‌نما) اسملی گازیته‌دن آلنغان خبرگه قاراغانده آفغان اهالیسی مرحوم پادشاهلری امیر عبدالرحمن خاننڭ وصیتلرینی تماما ادا واجرا قیلورغه همت وغیرت قیلمقده‌درلر. اوشبو وصیت بوینچه یاۋروپا تللرندن هر تورلی فندن بره‌ر ایکیشه‌ر کتاب آفغانچه‌غه ترجمه قیلنوب حاضرده کوبسی نظامی مکتبلرده استعمال قیلنا باشلامشدر.

آفغان علماسنده علم کیمیاغه هر فندن زیاده اخلاص قویلمقده‌در. علم الارض والمعادن بوینچه آفغانستاننڭ ییر خزینه‌لری قازلا باشلامشدر. لوندوندن بیك زور ایلیکتریك ماشینالری کیترتلمش بوڭا باقوب الوغ شهرلرنی ایلیکتریك نوری ایله یاقتر تمغه حاضرله‌نه‌لر. کابل شهرینه بیك اوزاقدن (فونتان) چیشمه‌سی ایله طاتلی صو کیترتلمشدر.

نیتلری ممالك متمدنه‌ده اولان نتائج فنوننی افغانستانده کمالا اجرا واستعمال ایتمکدر. فنون واصلاحات جدیده‌گه اهالی وعلما طرفندن هیچ بر خصوصده قارشیلق وکیریلك کورنمیدر. بارك الله!

### بلغاریه.

بلغاریه‌نڭ یاشرون پالیسه‌سی سلطان خلافینه خلقنی قوتورتا طورغان اوچ ارمننی طوتوب ترکیه مأمورلرینه طابشرمشدر.

### پیرسیه.

پیرسیه‌نڭ یاڭا پادشاهی محمد علی شاه حضرتلری تیلیگرام ایله روسیه پادشاهی حضرتلرینه آتاسی مظفرالدین شاهنڭ مرحوم بولووندن خبر ویرمش.

پادشاهمز حضرتلری مظفرالدین شاهنڭ وفاتی حقنده محزون اولدیغینی اظهار بعدنده یاڭا شاهغه اوزون وقتلر بخت وسعادت ایله پادشاهلق قیلووینی آرزو ایدووینی وروسیه ایله پیرسیه آراسنده دوستلق مناسبتینڭ دائم بولووینی تله‌دیکینی بیان ایدوب جواب ویرمشدر.

بوندن باشقه پیرسیه‌نڭ پیتربورغده‌غی وکیلینه روسیه حکومتی شاهنڭ وفاتی حقنده محزونیتده مشترك اولدیغینی خارجیه وزیری رسمی صورتده اخبار قیلمشدر.

### ترکیه.

الاستانه جریده‌سینڭ خبرینه نظراً آنگلیه ایله ایکی آراده نزاعغه سبب اولان عقبه شهری ایله طابه صحراسنده ترکیه‌نڭ (٦) مڭ عسکری طورمقده ایمش. بو عسکر اوچون دمشق شهرندن لازم مقداری طوپلر کیترتلمشدر. بو طوپلرنڭ (٦١) سی صوغش کویمه‌لرینه دیکز گه آتا طورغان طاوطوپلریدر.

بو عسکرلر حاضرده عقبه اطرافنده قریه‌لر بنا قیلمق اوچون قویلر قازیمق ایله مشغولدرلر.

صوغش بولو احتمال اولان موقعلرنڭ هر برنده عسکر اوچون قویلر قازلمشدر.

بو تدبیرلر همه‌سی آنگلیه‌نڭ طورسینانی آلو احتمالینه قارشی طورمق اوچون حاضرله‌نمکده‌در. تیزدن حج یولینڭ بر بوتاغی عقبه‌گه ایرشدرله‌چکدر.

آنگلیه‌ده مشهور (تایمس) گازیته‌سی اوشبو خبرنی نقل قیلدقدن صوڭره «آخری ترکیه ایله صوغشونی ییگلگه صابوب کرشورگه طوغری کیلمس. آلدن آرطن اویلامق لازم» دیمشدر.

•• جده‌ده وباخستلگی ظاهر بولغانلقدن دوقتورلر بیش کونلك کارانتینا تعیین قیلمشلر.

### پیرسیه.

مرحوم مظفرالدین شاهنڭ ذاتینی صاقلاوچی محافظلرنڭ رئیسی بوکونلرده لوازمدن نو شریلوب سرایدن چغارلمشدر.

چونکه مرحوم شاهنڭ ایکنچی اوغلینی شاه قیلو فکرینه خدمت ایتدیکی معلوم اولمشدر.

## داخلی خبرلر

•• پیتربورغده قاداق - تیمر چبق زاۋودی یانوب ۱۰۰ مڭ صوم ضرر بولمشدر.

•• کییفده «کییفسکی غولوص» غزیته‌سینڭ ناشری غوبیرناطوردن اوزینه الکدن قاری طورغان سینزور تعیین قیلونی صورامشدر.

•• تیفلیسده روس بیرامنده طالاولر واوغرلاولر بیك کوب بولمشدر.

•• باروۋسك شهرندن آلنغان خبرلرگه بناً: بر یان تیمر یولنده تیخونوۋا هم دیتچینو استانسالری آراسنده بر بییك جیردن پاسساژیرسکی پویرد یغلوب توشوب بیك کوب هلاکت بولمشدر.

•• خبرلرگه بناً: حکومت کاسسالرینه نویابر آینده ۲۰۹ میلیون ۱۰۰ مڭ روبله غوسودارستوینی داخود کرمشدر.

•• پیتربورغده ۋاسیلیوسکی اوسترفده ۵۱نچی یورطقه بر بومبا طاشلانوب طوروچیلرنی غایت قورقتمش ایسه‌ده هلاکت بولمامشدر.

•• ساراتفده ۴۲۰۰ روبله آلوب بارغان بر پاچتالیونغه نامعلوم آدملر هجوم ایدوب پاچتالیوننی اوترمشلر.

قوغان وقتده قاتللرنڭ، ایکیسی اوزلرینی اوزلری اوترمشلر برسی ایسه، طوتلمشدر.

•• یوللر وزیرینڭ معاونی بولغان میاسویدف - ایۋانوف، استعفا قیلا دیگان خبرلر درست دگلدر.

•• سیمبیر دۋاریانلرینڭ بعض معتبرلری سابق دوما اعضاسی میتالینکفنی وباشقه‌لرنی دۋاریانلقدن چغارغان اوچون اوزلرینده دۋاریانلقدن چغارونی صوراب «پریدۋادیتل»غه عریضه بیرمشلر. چونکه بو معتبر آدملر دۋاریانلقنی اوزلری اوچون بیوك بر اویات صانامقده‌درلر.

•• بحریه ناظری بیریلفنڭ استعفاسی حقنده بولغان سوزلر همیشه دوام قیلمقده‌در. آننڭ اورنینه آدمیرال رادلوف یاخود دوباسف بولور دیب گمان قیلالر.

•• پولشه غزیته‌لرینڭ خبرلرینه بناً: حکومت دائره‌لرنده، لیوبلین هم سیدلیس غوبیرنالرینڭ، پراۋاسلاۋنی اویازلرندن عبارت بولغان یاڭی خولمسکی نام غوبیرنا تشکیل ایدرگه قرار ویرلمشدر. خولم شهرنده حکومت محکمه‌لری رسمی صورتده آچلغانغه قدر مرکز ولایت سیدلیس بولوب طوراچقدر.

•• آدیسا حبس خانه‌سندن کاتورغه حکم قیلنمش نارانور فامیلیالی بر آنارخیست خاتون قاچدیغندن، مأمورلر شدتلرینی آرتدرمشلر. شونلقدن محبوسلر جبر وظلم بتکانچی هیچ طعام قبول ایتمیچی آچ طوراچقلرینی اعلان قیلمشلر.

•• صوڭغی وقتلرده پیتربورغنڭ اشسز قالورغه مجبور بولغان بیچاره‌لری آراسنده اوزلرینی اوزلری اوتروکو به‌یمکده‌در.

شونلقدن آنلر بر مصلحت یاصاب دومادن یاردم صورارغه قرار ویرمشردر.

فاتیرنالوکلرینی توله‌رگه یتوشه آلماغان کشیلر اوشبو اوزغان یلده فاتیر اوچون خزینه‌گه توله‌رگه تیوشلی بولغان نالوکلرنی وقتنده توله‌ب یتکوره آلماغان کشیلر آراسنده بوندن مقدم مینیستر بولوب طورغان دورناۋا ایله گافمیستر ۋاتاتسی نام کشیلرده بار ایمش.

بونلرنڭ اولگیسی ۹۷ صوم ایکنچیسی ۹۴ صوم، خزینه‌گه بورچلیدرلر. بوکونلرده کازیوننی پالاتا بوکشیلرگه رسمی فرمان یبارمش هم ایکی هفته اچنده طابشرماسه‌لر مذکور مقدارنی آلور اوچون صودیبنی پریستافکه ایسپالنیتلنی لیست بیرله‌چکینی اعلام ایتمشدر.

•• «طاۋاریش» گازیته‌سینڭ خبر ایدووینه قاراغانده، پتربورغده‌غی «روس خلقی صایوزی» نڭ آرتیلیشچیکی مذکور صایوزنڭ آلتی مڭ بش یوز صوم آقچه‌سینی چیك برله بانکه‌دن آلوب قاچمشدر. بو آقچه صایوز طرفندن اوزلرینڭ عسکرلری حساب ایدلمکده اولان «دروژین»لرینه وظیفه بیر وهم باشقه بعض ناگرادلر اوچون تعیین ایدلگان ایمش. (۲۰) نچی دیکابرده کوندز ساعت اون ایکیلرده ایکی دروژینچی‌نی صاقچیلقغه آلوب کیتکان بوکشی، آقچه‌نی آلغاچ کیری قایتمامش. قاراولچیلر یده برگه یوغالمشدر.

## قزان خبرلری

### شرقی جمعیت خانه

### (ۋاستوچنی کلوب)

قزانده یاشلرنڭ معتبرانی طرفندن آچلاچق جمعیت خانه‌نی آچارغه گوبیرناتور رخصت ویردی. ایمدی تیز کوندن رسما آچلسه، کیره‌ك. مؤسسلری (اوچریدیتللری) بر ایکی دفعه مجلس ایدوب تدبیراتی حقنده مذاکره ایتدیلر. بر نیچه کوندن رسمی مجلسی یاصالاچقدر.

بو مجلسکه جمعیتکه چلین بولاچق کشیلردن شهرمزنڭ اهل معارف ومعتبرانندن ایکی یوز قدر کشی دعوت اولناچقدر. هر بر یاڭا اشنی بر نیچه آیلر آه‌ینه‌میچی قزان عوامینڭ قارتلری یوتا چلمیدر. کتبخانهٔ اسلامیه حقنده‌ده بر ایکی آی تورلی سوزلر سویله‌ندی. البته بو جمعیت خانه حقنده‌ده فهمسز عوام تورلی افترا بهتانلر تصنیف قیلاچقلر.

ایمدی آندی فهمسز عوامغه جواب بیروب شغلله‌نو زمانی اوتمشدر.

حاضرده آنلرنڭ زمانی کیچمشدر.

زمان یاشلرنکیدر. هر زماننڭ اهلی زمانینه موافق روشده معیشت قیلمقده اختیارلیدر. فقط هر اشنڭ شریعت اسلامیه ایله مقاصد ملیه‌گه موافق اولمقلغی شرطدر. نه شریعتدن ونه‌ده ملیتدن خبری اولمایان

---

یتمش‌نچی صحیفه‌ده آطلاس افندی دیور: روس حرفیله تعلیم ایلمینسکی اصولیدر، بزم اسلامیتمزنی محو ایتمك اصولینه مبنیدر. بزم حرفلر ترك اولنسه حالمز پك فنا اولور. بو اصول اسلامیته ملیته‌ه‌ما خلافدر. بزلره لازمدرکه، دینمزده مکتب مدرسه‌لرده حریت طلب ایده‌یك روسلر بو مسئله‌ده هیچ قاتشماسونلر. حقوق مدنیه‌ده روسلر ایله برابر اوله‌یق. دینمزده وملتمزده تماما حر اوله‌یق - آلکین افندی ایته‌در: طارتشو ایکی تورلی بوله دیب قوت ایله عقل وعلم ایله دیب. بز علم ایله طارتشیق دیدر. آلای‌غنه توگل: بزلره قوت ایله هم علم ایله طارتشو کیره‌ك. قرآنده جهاد وار، نبی جهاد ایتدی، عزاوتلره کیتدی.

سطحی نظرده بو آلتی یدی جمله عین فکری توسیع ایدر بر برینه مربوط جمله‌لر کبی کورینور. دقت ایدیلیرسه بو سوزلر آراسنده بر نیچه درلو تباین وتناقض اولدیغی ظاهر اولیور.

آطلاس افندی برنچی جمله‌لرده روس حروفاتی‌نڭ انتشارینه مخالف ملتپرور- شایان تبریك بر آدم کورینور، فکری ملت نقطهٔ نظرینه دوغری- ایکنچی جمله‌لرده، آطلاس افندی ملتپرورلكنڭ تعصبی درجه‌سینه قدر کیدیور روسلر بزم مکتب اشلرینه هیچ قاتشماسنلر دیور. هادی افندی بزنڭ روسیه دولتی اولدیغنجه قابل اجرا اولمایه‌جغنی دوشونه‌میور. شو سوزی عقبنده روسلر ایله بز بتوُن حقوق مدنیه‌ده بر بولیق دیدر. برثانیه اول ملتپرورلك متعصبی ظن اولنان افندی- شیمدی غایت لیبه‌رال اولدی. روسلرده بتون حقوق مدنیه‌ده (Гражданскіе права) ده بر اوله‌لم دیدر.

تعدد زوجاتی، تقسیم میراثنی قولای طلاقی وهکذا بزم بوکونده موجود ممتازلقلریمزنی آتیور طاشلیور. بو آدم لسان وحروفات مسئله‌لرینده ملتپرست ایسه‌ده، حقوق عدلیه‌ده غایت ایلرو کیدن بر ناسیونالیست لیبه‌رال ایمش. یه بو آدم حقنده بر فکر تشکیل ایتدم دیه‌نده افندی‌گنه برکشیدر.

طارتشمغه باشلیور. علم ایله‌ده قوت ایله‌ده طارتشمق استیور. سوسیالیست اولیور؛ شیمدی بو آدم قوت ایلان طارتشمی بر سوسیالیست ره‌ۋولوسیونه‌ر دیه برحکم ایده‌چك اولورسه‌گز یاڭلمش اوله‌چقسگز چونکه هادی افندی بر ثانیه صوڭره سزی جهاد لفظلری ایله دینی محاربه‌نڭ قارانغی خاطره‌لرینی کوزگز اوگینه قویه‌چقدر.

بو آدم ناسیونالیستمی. (ملتچی‌می)؟ لیبه‌رال‌می؟ ره‌ۋولوسیونه‌رمی؟ یاخود غازیه‌ی مجاهدمی؟ بردن هر بری اولماز طوغرسینی سویلیورم، بن بو آدمنڭ نه فکرده آدم اولدیغینی بو نطقدن هیچ کونه استخراج ایده‌میورم. ظن ایده‌یورم بو کندیسی ملتپرور بر آدمدر، باشقه‌لرینی تناقض کوره‌میه‌رك یاڭلشوب سویلیور. فقط بوده بر ظندر.

اساس فکر آچیق بلنمیور- فرانسیزلر بو کبی طرز تفکره خط منحنی اوزره دوشونمه (یاخود زیغزاغلی دوشونمه) اسمی ویریورلر. مع التأسف بو خط منحنی اوزره دوشنمك بزم چوق آدملرده کوریلیور.

انسان منتظم عالی مکتبلرده یاوروپالیلرنڭ فنی اصول تفکرینه (Methode) آلشمه‌دیقجه یاوروپا پرافیسورلرینڭ ریاضی لقله برابر استقرائیلانمش عقللرینڭ فکری دیسیپلنیه‌سنده تربیه اولنمادیقجه، بو خط منحنی قصوریندن پك آز آدملرمز قورتیله بلور - چونکه ساده منطقیلق علوم الهیه ونظریه‌ده کافی ایسه‌ده علوم سیاسیه واقتصادیه‌ده نظری منطق دائما قابل تطبیق دگلدر. علوم تاریخیه اقتصادیه وعلی العموم فنون اجتماعیه‌ده بوکونده استدلالی منطقدن زیاده «استقرائی منطق» تطبیق اولنمقده‌در - بو برنچی قسم خطیبلرنڭ نطقلری آروسنده شایان دقتلری، عبدالله بوبی، عالمجان حضرت، عبدالله حضرت واطلاسی نطقلریدر.

**صدرالدین مقصودی،**

آخری وار.

عوامغه نی‌سویله‌سه‌لرده اختیاردر.

بوجمعیت خانه‌نی آچوبیك کوب عالی مقصدلرگه مبنیدر. اول مقصدلری فهملرگه غیبتچیلرنڭ فهمی ایرشه آلماس.

آنلر غیبتلرینی طاشلاب عبادت ایله کوبره‌ك شغلله‌نسه‌لر گوزل اولور ایدی.

فهمسز عوامنڭ تدبیرسزلکلری سببدندرکه یاشلرمزنڭ کوبسی بوش وقتلرینی هرکون یافحشخانه‌ده یاصراخانه‌ده اوتکه‌رمکده‌درلر. بونلرنی بورذالتلردن قوتقاروب ملی حسلر ایله تربیه ایتمك ومعلوماتلرینی آرتدرمق اوچون مطلقا برچاره لازمدر. ایشته شرقی جمعیت خانه‌ده بوچاره‌لرنڭ برسیدر.

کلوب دیلگاچده بوجمعیتنی باشقه کلوبلرغه قیاس قیلماماالی. اچکیلك، کارتاکبی شرعا حرام اولان عمللر بونده هیچ اولمایاچقدر.

بوخانه‌گه خاتون قزکرووی‌ده ممنوع اوله‌چقدر.

احتمال، حسیات ملیه‌نی آرتدرمق مقصودی ایله یاشلرنڭ بعضلری بعض مستکرهاتنی اجرا قیلا آلورلر. بووقتقه قدر قطعی حراملر ایله مشغول اولان خلقنی هرنرسه‌دن منع قیلوب اولماس. هرنه ایسه، نیت ومقصد خیردر. جناب حق ملی اشلرمزه رواج ویرسون.

کتبخانه اسلامیه.

پچن بازارنده مسلمانلر اوچون آچلمش کتبخانه اوتکان‌سنه غینوارنڭ ٢نچی کوننده کشاد ایدلمش ایدی دیمك ایمدی بونڭ کشادینه برکون برسنه‌ده بوکون اولادر.

اوشبو اون‌ایکی آی‌اچنده بوکتبخانه‌گه (١٣,٤٨٧) کشی کروب کتاب وگازیته‌لر اوقوب فائده‌لانمشلردر. شویله‌که غینوارده (١٢٨٦) کشی، فیۋرالده (١٦٠٢)، مارتده (١٥٠٥)، آپریلده (٨٨٢)، مایده (٥٣٦)، اییونده (٥١٠)، اییولده (٤١٨)، آۋگوستده (٥٥٧) سینته‌برده (١١٨٩). اوکته‌برده (١٥٢٣) نویابرده (١٢٦٠) ودیکابرده (٢,٢٣٢) کشی کروب قرائت ومطالعه ایله استفاده قیلمشلردر.

اوشبو برسنه اچنده کتبخانه‌ده هیچ بر نزاع وقچقرش کبی کوکلسز حاللر واقع اولمادی. هربرقاری ادب دائره‌سنده مطالعه ایله مشغول اولدی. بوحال قزانده قراءت ومطالعه‌هوسلیلرینڭ انصاف ومدنیتینه دلیلدر.

بوقدر زمان اچنده ژالوبا دفترینه هیچ برشکایت‌ده یازلمادی. بوسی ناظرلرینڭ دقت واعتبارینه دلیلدر. هربرینه حسن حاللری اوچون تشکر اولنور.

●● اوّلده دوماده چلین: بولغان نیژغارود غوبیرناسی کریستیانی ا. د. بوغروف جنابلری قزانغه کیلوب ر کیبتکه خدمتکار بولوب کرمشدر.

دوماده وکیل بولغانلرنڭ کوبسینڭ باشلرینه کیلگان اشلر، ١٥ سنه استارشینا بولوب طوروب بر زور غوبیرنا کریستیانلرندن وکیل بولغان ٥٠ یاشلی بوغروفنڭ‌ده باشینه کیلمشدر.

●● قزاننڭ برغاتینسه‌سینڭ ١٣ نچی نومره‌سینه کوبدن توگل بر خاتون کیلمشدر.

کیچلری آنڭ یانینه پالیتسه‌نڭ بر مأموری کیلوب یاشرین صورتده سویله‌شکاننڭ صوڭنده مذکور مأمور اربستلر یاصارغه کیته‌در.

●● شوشی‌کونلرده اینتیند‌انتسکی اصکلادنڭ، آرتنده صووقدن قاطوب اولگان ترامۋای کاندوکتوری طابلمشدر.

### کچکنه فیلیه‌تون.

بوکونلرده قزانده بایلرنڭ عوامی ویارلیلرینڭ متکبرلری علمادن بیك شکایت قیلمقده ایمشلر: پچەن بازارنده‌ده اوْیوْلوب اوْیوْلوب سویلشه‌لر، چایخانه‌لرده کیگاش بیك قوّتلی بارا. علمانی مجلسکه چاقرولرینه اوکنه‌لر. بوندن صوڭره امامرنی اوچەر یلغه وقتلی ایتوب صایلامقچی بولالر. بوغاوغانڭ میدانغه‌چغووینڭ سببی تیاتر مسئله‌سی ایمش. بونلر گمان قیلالرکه علمادن برسی تیاتر اویناونڭ درستلگینه فتوا یازوب ویرمشدر. یوقسه. یاشلر فتواسز بویله اشکه باطرچیلق قیلا آلماسلر ایدی» دیلر ایمش. نه قدر خطا! کم فتوی صوراپاچق؟ تیاتر عالمینه هوس قیلغان کشی فتواغه توقف ایده‌چکمی؟

لکن عوام فکرنده شبهه‌سز امامردن بری فتواویرگان.

قایسی ملا ویردی ایکان؟ -- البته معلوم بهادر ملالرنڭ برسیدر. ایشته دلیل. اوشبو وهم. منطقسز عوامنڭ ذهنینه یقین بولوب اورناشادر. ایکنچی مجلسده عامی فلان ملا فتوا ویرگان دیوب قطع قیلوب سویله‌شه باشلیدر. ایمدی بر ایکی ملا آچووی ایله قزان عقللی باشلری علمانڭ‌بارچه‌سینه عموما آچولانا باشلامشلر. عدالتمی بواش؟

بومقاله‌دن مقصود قزان علماسینی یاقلامق توگلدر.

چونکه آنلرده‌ده کیمچیلکلر یوق‌دیمك‌ممکن‌اولماس. لکن عوامنڭ آچولانووی تییشلی‌کیمچیلکلر اوچون توگلدر. مقصود شونی اظهار قیلمقدر. قزانده علمانی‌ده اهل معارفنی‌ده ترقی‌پرور معتبرانن‌ی‌ده دائما سوگوب شغلله‌نه طورغان اون، اون بیش کشی واردرکه بوتون شهر اهلی بونلرنڭ غیبتلرندن بیزاردر. بونلرنڭ هربری تعصبلرنده بیك ثابتلردر، دولتلری حقنده بیك شاکرلردر، اوزگمانلرنچه گویا عزتلی ولیلردر، اکثری‌زا کونشیك ونظامیدرلر، فکر ومعلوماتده هرکمنڭ افضلیدرلر، هیچ بری نقصانی، دگل، عموما کمالیدرلر، قیافت وسیماچه جمالیدرلر، حافظ وحاجیلری‌ده واردر. بونلردن باشقه برمرید وبر حکیملری‌ده اچلرینه داخلدر. آرالرنده میشەرلری فقط برگنه‌در. حجدن قایتقان دلیللری حاضرده کیگاشلرینه کوب قاتشمیدر. مجموعلری اوچون فقط ایکی جانلری وار ایدی. لکن بری فکر وحقیقت سفرینه ایکنچیسی حج سفرینه کیتدیلر. دیمك شیمدی بوبیچاره‌لر جانسزده قالدیلر. خدا خیرلی‌ایمان بایلغی ویرسون.

بیزار قزانی.

## استانبول مخبرمزدن.

استانبولده بر تاتار مدرسی: «بن تاتارلرنڭ ایشانلریمن روسیه‌ده اختلاله‌مشارکت ایتمه‌دم. استبدادی‌محافظه‌ایده‌کلدم. وایلریده‌استبدادە خدمت ایده‌چکم، بنی روسیه حکومتی‌سور. گوزل خدمت ایتدیکمدن طولایی بیك زور آلتون میدال آلدم. ایشته بویله صاف قلبم ایله استانبوله کلدم. (سلطان حضرتلرینی) کوستریگز همده بنی حکومت مصرفیله حجگه کوندریگز» دیه کند فکرینه موافق بر تاتارنی ترجمان ایدرك مصر، واستانبولچه معلوم بر ایشانغه حالنی فکرنی آنگلاتور، شیخ افندی کندیسی استبداد طرفداری اولدیغی جهتله، روسیه اسلاملرندن (مستجاب الدعوات) برمبارك ذات کلمشدر. اوذاته لطف ایدرسه‌گز دینچه برفائده اولماز ایسه‌ده فکرندن استفاده اولنور. زیرا بوذات استبداد طرفداری ارباب فساددن دگلدر دیه (ذات شاهانه) یه آنگلاتمشدر.

نهایت بومبارك ذات برقاچ لیرا آلەرق حکومت مصرفیله اوغلی مخدومی برلکده اولدیغی حالده حجازه کیتدیلر. بو ذات کندی مادی استفاده‌سنی تأمین ایتمکله برابر استانبولده تحصیلده بولنان طلبه‌لره مکتبلر جهتندن چوق‌ضرر ایتدی. اوّللری مکتبلرنڭ عادیلرینه قولای کریلور ایدی.

شیمدی ایسه بیك درلو تفتیش ترصد، مسابقه ایله‌قبول اولنیورکه، حالبوکه مملکتمزنڭ آچیق‌فکرلی افندیلره، حمیتلی زنگینلرمزینه (حمیدیه) جامعسنه برچاقرم یرده سلاملق رسمنی سیر ایتمه‌یه مساعده ویرمدیلر. بوراسی قارئین کرامڭ محاکمه‌لرینه براقیورم فقط یازدیغم شوسطرلر حقیقته باشقه برشی دگلدر.

اسلام اوغلی.

اداره: بوکم‌ایکان بو ا ؟ !

## تورلی‌سوزلر
## زاهد پروفیسورلر.

هند دیگزنده گیرمانیه تصرفنده برنیچه جزیره باردر. بونلرنڭ آراسنده (کاباکون) اسملی جزیره‌نڭ ئه‌یله‌نه‌سی فقط آلتی بیدی چاقرملق ییردر. بوجزیره‌ده بر آولده قرـ وحشی هندوسلر کوکوس چیکله‌وگی‌آشاب قنده کون کورمکده‌درلر. جزیره‌نڭ نباتاتی صولری بیك گوزلدر. هواسی دائما جلیدر. بیك آز وقتلرده‌غنه کیـم صالمغه احتیاج توشه‌در.

١٩٠١ نچی‌سنه‌لرده گیرمانیه‌دن اینگیلگارد وبیتمان اسملرنده ایکی پروفیسور طبیبلر یوغالمش ایدیلر. حاضرده روبسون اسملی سیاح انگلیچان، بوپروفیسورلرنی اوشبو کاباکون جزیره‌سنده کورمشدر.

بوبیچاره‌لر یاور وپامدنیتندن، عادتلرندن وطعاملرندن بیزوب اوشبوجزیره‌گه استراحت اوچون قاچمشلر ایکان. بو زاهدلر طعامگه کوکوس چیکله‌وگندن باشقه هیچ برنرسه استعمال قیلمیلر ایمش. اوزلری بیك سلامتله‌نگانلر ایمش. بوجزیره‌ده کوکوس آغاچی اورمان بولوب بی حساب کوب اوسمکده‌در.

بوکوکوس آغاچی ایگن ایگو ترقی ایتمس بورون اوّلده بنی آدمنڭ آزغی بولمشدر.

## اعلان

**هرتورلی یاگی تانسلر اوگره تیله‌در. اوگره‌تو گوزل وآرزاندر.**

ادرس اداره‌ده.

دروس
شفاهیه
اوشبو کتاب ایله هر بر ترکی معلمدن باشقه اوزندن اوزی‌ده عربچه سویله‌شورگه اویره‌نمك ممکندر. چونکه بوکتاب عملی وتدریجی اصول اوزره منتظم ترتیب قیلنمشدر. بردرجه عربچه بلمك هربرمسلمانغه لازمدر. برآز عربچه بلمیچی ترکی گازیته‌لرنی‌ده کامل آنگلامق ممکن توگلدر. بوکتاب (٧٥) درسلك ایتوب ترتیب قیلنمشدر. هر درسی بر تیینـدن ٣ جلدینڭ بهاسی (٧٥) تییندر. (٣٠) درسلك برنچی جزئی (٣٠) تییندر.
ادریس: Казань Редакція „Юлдузъ“

سودامز ١٨٦٨ نچی یلدن بیرلی دوام ایتمکده‌در.

شهر قزانده عین الدین ثابتف
دکاننده اوز تدبیری ایله اشله‌نگان: طاقیه، کله‌پوش وقالفاق کییملرینڭ هرتورلیسی آرزان بهالر ایله صاتلمقده‌در.
چن انجیلی کله‌پوش وقالفاقلرده زاکازغه قبول‌قیلنادر. اوشبوماللر صومینه ٢٥ تیین زاداتکه‌ایله هرطرفقه پوچته‌وکانتورلر آرقلی نالوژقیلوب توقفسز ییبه‌رله‌در
قزان شهرندن باشقه، مکاریه، اربت، مینزه‌له، سمبر، بوگولمه، بوری، اوفا، استرلی‌طاماق وچاللی یارمارکه‌لرنده دکانلری آچلمقده‌در.
фирма существуетъ. 8съ 186 года.
Адресъ: Казань, Гайнутдинъ Сабитовъ

Лито-ТипографяИ. Н. Харитонова. Казань.                    Редакторъ - издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ.